Betänkande om utländska gästforskares beskattning

Av tf regeringsrättssekreteraren Björne Sjökvist

Innovationsskatteutredningen (Fi 84:01) överlämnade den 6 september 1984 betänkandet Utländska gästforskares beskattning (Ds Fi 1984:16) till finansminister Feldt.

Betänkandet har utarbetats av den särskilde utredaren fd kammarrättspresidenten Gustaf Hedborg som för uppdraget antagit benämningen innovationsskatteutredningen.

Syftet med särskilda skatteregler för högt kvalificerade utländska forskare är att ekonomiskt underlätta för forskningsinstitutioner och industriföretag att anlita sådana forskare i vårt land. Dessa forskare är merendels högre avlönade i resp hemland än motsvarande svenska forskare här i landet samtidigt som inkomstskatten i Sverige ofta är mycket högre. För att överväga en anställning i Sverige kräver forskarna att i vart fall inte få det sämre ekonomiskt än i hemlandet. För att med nuvarande ordning åstadkomma detta är det nödvändigt med mycket höga bruttolöner.

Utredningens uppgift har varit att överväga vilka tekniska lösningar som kan ifrågakomma för skattelättnader. Det har däremot inte varit fråga om att ta ställning till om skattelättnader skall införas eller till omfattningen av eventuella sådana.

Som vägledande tankegång har utredningen haft att skattelättnaden bör vara sådan att forskaren tillförsäkras en levnadsstandard motsvarande den i hemlandet i den meningen att han bör efter skatt få behålla lika mycket lön som i hemlandet. Utredningen har tagit fram uppgifter om lön efter skatt i skilda inkomstlägen i de länder som i detta sammanhang är särskilt intressanta. En sammanvägning har därefter gjorts.

Utredningen har prövat och redovisat olika skattetekniska möjligheter för att nå motsvarande löner efter skatt i Sverige. En av dessa har ansetts vara klart att föredra. Genom att beskatta endast 70 procent av lönen infrias i stort den angivna målsättningen. Givetvis kan annat procenttal väljas med de effekter som följer därav. I betänkandet ges sifferunderlag för framräkning av dessa effekter.

En skattelättnad av detta slag minskar avsevärt kostnaden för den som anlitar gästforskare. Forskarens krav kan tillgodoses med en betydligt lägre bruttolön. I konsekvens med att viss del av lönen inte beskattas och således inte heller blir förmånsgrundande föreslås att arbetsgivaren befrias från socialavgifter för en motsvarande del av lönen. Som exempel på kostnadsminskningen

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:49

kan anges att det 1985 skulle kosta en arbetsgivare ca 490 000 kr att tillgodose ett krav på lön efter skatt om 144 000 kr. Med förslaget — om man väljer att beskatta 70 procent av lönen — sjunker arbetsgivarens kostnad till ca 250 000 kr.

Gästforskare får ibland förmåner som är att betrakta som ersättning för merkostnader orsakade av vistelsen i Sverige. Sådana förmåner kan enligt de vanliga skattereglerna utgöra skattepliktig intäkt och det är i någon mån tveksamt om avdrag kan medges för kostnader som svarar mot förmånerna. Av praktiska skäl föreslår utredningen att sådan ersättning tas undan från beskattning samtidigt som avdrag inte ifrågakommer för motsvarande kostnader.

I övrigt innehåller förslaget i huvudsak följande.

— Skattelättnaden gäller endast utländska medborgare som tillfälligt anlitas i Sverige för kvalificerat forsknings- eller utvecklingsarbete med sådan inriktning eller på sådan kompetensnivå att betydande svårigheter möter för en rekrytering inom landet. Här är att märka att det inte bara är forskare i vanlig mening som avses. Även personer som enbart sysslar med utvecklingsarbete inkluderas. Det krävs i princip att forskaren innan han börjar arbetet i Sverige är bosatt och verksam utomlands. Undantag görs för det fall att forskaren, utan att vara att anse som bosatt i Sverige, vistas här i landet en kortare tid för uppdrag inom sitt verksamhetsområde. I ikraftträdandebestämmelserna till det utarbetade lagförslaget ges vidare viss möjlighet att låta skattelättnaden avse forskare som vistas här när lagen träder ikraft.

— Frågan om vilka som skall få åtnjuta skattelättnader prövas av en nyinrättad forskarskattenämnd hos riksskatteverket. Verkets generaldirektör skall vara ordförande. Ytterligare två ledamöter skall ingå. En utses efter gemensamt förslag av medicinska forskningsrådet och naturvetenskapliga forskningsrådet, den andre efter förslag av humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet.

— Nämndens förslag kan inte överklagas men väl omprövas.

— Skattelättnaden för viss forskare skall normalt avse högst två år eller den kortare tid som bedöms erforderlig. Tidsfristen kan förlängas. Skattelättnaden för en och samme forskare bör dock inte överstiga fyra år.

— De nya bestämmelserna gäller från ingången av 1985. Forskarskattenämnden skall kunna börja ge besked snarast efter ett riksdagsbeslut i höst.

Innovationsskatteutredningen fortsätter nu med att arbeta med frågor som rör beskattning av förslagsersättningar och uppfinnarinkomster.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-07 17:22:49